

Eesti esindamine

Eesti soovib olla pragmaatiline ja arusaadava käitumisjoonega liikmesriik. Nõukogus (töörühmas ja Coreperis) peaks järgima reeglit, et suuliselt rõhutatakse vaid kõige olulisemat (reservatsioonid jms). Samas ei tähenda eelnev, et peab piirduma eestlaslikult kahelauselise sõnavõtuga, vaid pigem seda, et seisukohad esitatakse mõtestatult, struktureeritult ning piisava taustainfoga nii, et sõnavõtu probleemistikust saavad aru ka teistest liikmesriikidest pärit diplomaadid).

Isegi enamik kogenud tippkõnelejaist on oma sõnavõtu eelnevalt läbi mõelnud ja selle kondikava paberile pannud; töögrupis osaleja võib vastavalt eelistusele oma sõnavõtu enne koosolekut valmis kirjutada, kui koosolekul käsitletav päevakorrapunkt seda võimaldab. Konkreetselt sõnastust puudutavad ettepanekud, samuti olulisemaid küsimusi puudutavad seisukohad esitatakse eesistujale ja/või töörühmale kirjalikult (eriti küsimustike vastused) hea tava kohaselt kohtumisele eelneval päeval või vastavalt kokkulepitud tähtajale. Kahtluste korral tuleks vaadata nõukogu kodukorda. Kui eksperdil tekib töörühmas mõne ootamatu ettepaneku korral Eesti seisukohas kahtlusi, näiteks juhul kui vastav seisukoht või asjakohased juhised puuduvad või mõni küsimus langeb teise ministeeriumi pädevusse, on parim tegutsemisviis teha vähemalt ootereservatsioon, et asjaomaste ekspertidega konsulteerida. Kiirkonsulteerimiseks on alati abiks tutvumine Eesti kehtiva õigusega, mis annab esindajale hetkel kehtiva olukorra suhtes vähemalt pidepunkti. Eesti seisukohtade tulemusliku esindamise absoluutseks eelduseks on eelnõu ning Eesti olukorra põhjalik tundmine, tugev analüüsitöö (sh mõjuhinnaangud) ja tõhus koordinatsioon AEELi, Riigikantselei ning ministeeriumite ekspertide vahel.

Lõpptulemuse mõjutamiseks ei saa kindlasti piirduda kõigest seisukoha esitamisega töörühmas või üksnes kirjalike kommentaaride ja sõnastusettepanekute saatmisega. Tööd tuleb teha nii teiste institutsioonide kui ka delegatsioonidega, tihti läbi mitteametlike konsultatsioonide (kohtumised, telefonikõned, lõunad vms), et neile pikemalt Eesti seisukohti selgitada. Seejuures on tähtis arvestada, et Eesti kuulub ELi koos 26 teise liikmesriigiga ning meie murede selgitamisel ei peaks tingimata rõhutama ainult Eesti-spetsiifilist probleemistikku, vaid leidma argumente, mis kõnetavad ka teisi delegatsioone. Mitme riigi ettepanek kõlab alati paremini kui ühe riigi erimure, mistõttu tuleks suuremate probleemide puhul üritada varakult samameelseid leida ja seisukohti koordineerida. Oluline on üles näidata konstruktiivsust ja paindlikkust – probleemide korral pakkuda välja lahendused ja konkreetSED sõnastusettepanekud (riigisisese õiguse erinevus ei ole üldjuhul argument, v.a kui probleem on põhiseadusliku iseloomuga).

Kuna Coreperis (või veel vähem nõukogus/ülemkogus) ei ole soovitatav tõstatada teemasid või teha eelnõude kohta reservatsioone, millest töörühmas ei ole juttu olnud (v.a siis, kui Coreperis arutatav tekst on töörühmas arutatuga võrreldes palju muutunud ning on lisandunud uusi elemente), tuleb kõik Eestile olulised teemad alati madalamatel töötasanditel selgelt välja öelda. Coreper on kokkulepete sõlmimise ja reservatsioonide kõrvaldamise koht, mitte vastupidi. Reservatsioonide lisamine Coreperis peaks toimuma vaid erandkorras, kuna selline käitumine vähendab liikmesriigi tõsiseltvõetavust ja poliitilist usaldusväärsust. Kui eelnõu on jõudnud Coreperi, on saavutatud teatud tasakaal, mille uued nõudmised võivad ära rikkuda. Seepärast pole ei eesistuja ega komisjon nii hilises staadiumis enam huvitatud kompromisspaketi avamisest. Kirjutamata reegel on, et kui kompromisspaketti mingis osas muudetakse, tekib ka teistel osalistel automaatselt õigus lisanõuetele.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 23.10.2024